

De gevoelige huid als nieuw fenomeen

Mw. Andriesen komt in de salon voor adviezen voor haar huid. Zij merkt dat van diverse producten haar huid geïrriteerd raakt. Ook merkt zij dat kou hetzelfde effect heeft. De klachten bestaan uit een brandend gevoel, prikkeling en een strak gevoel. Bij inspectie van de huid blijkt erytheem aanwezig te zijn. Haar hulpvraag aan de schoonheidsspecialist is of in de salon producten aanwezig zijn die haar huid minder irriteren.

De gevoelige huid is een relatief nieuw fenomeen. In Europa, Japan en Amerika is door middel van enquêtes gebleken dat 40 tot 50 procent van de mensen zelf rapporteren een gevoelige huid te hebben. Meerdere factoren spelen een rol, zoals omgevingsfactoren (milieuvontreiniging), fysische factoren (hitte, kou, UV-straling, wind, airconditioning), irritantia (zeep, water, cosmetica), levensstijl (voeding, alcoholgebruik), psychische factoren (stress) en hormonale factoren (menstruatiecyclus).

Klachten

Subjectieve klachten bestaan uit jeuk, een brandend en prikkend gevoel en een trekkerige huid. Objectieve klachten bestaan uit erytheem, droogheid, uitslag en soms een urtica (een galbult). De aandoening komt meer bij vrouwen dan bij mannen voor. Waarschijnlijk omdat de epidermis bij mannen dikker is. Zodra de bovengenoemde uitlokkende factoren aanwezig zijn, treden de klachten na ongeveer een uur op en kunnen van minuten tot uren aanwezig zijn.

Mensen met deze aandoening hebben mogelijk een dunner *stratum corneum* waardoor water oplosbare chemicaliën beter in de huid kun-

Klachten van een gevoelige huid zijn jeuk, een brandend en prikkend gevoel en een trekkerige huid.

nen dringen. Het grootste deel van de cosmetica heeft deze eigenschap. Vier mechanismen spelen waarschijnlijk een rol. Namelijk een verstoorde huidbarrière functie, veranderingen van de werkzaamheid van huidzenuwen die een rol spelen bij jeuk, pijn en temperatuur, de structuur van de epidermis en als laatste een atopische constitutie (eczem, astma, hooikoorts, voedselallergie).

Types

De gevoelige huid wordt onderverdeeld in drie types. Type I heeft een verstoorde huidbarrière, type II is de inflammatoire groep (ontsteking), type III is de pseudo gezonde groep. Bij alle drie typen werd een hogere gevoeligheid zenuwgroeifactor (NGF) ontdekt ten opzichte van mensen met een gezonde huid.

Er zijn drie gebieden waar de gevoelige huid het meest voorkomt. Dit is het gezicht, de schedel en het genitale gebied. De objectief zichtbare symptomen van een gevoelige huid bestaan uit droogheid, erytheem, teleangiëctasiën en een minder soepele huid.

Om de gevoelige huid vast te stellen, worden in wetenschappelijk onderzoek testen op de huid uitgevoerd. Hierbij wordt de gevoeligheid voor temperatuurveranderingen gemeten of worden prikkeltesten gedaan. Bij een prikkeltest wordt melkzuur 5 tot 10 procent opgelost in water met een wattenstokje op de huid aangebracht. Na een aantal minuten geeft dit een prikkend gevoel en de sterkte van dit prikkende gevoel wordt gescoord met een cijfer. Ook capsaïne (peper) kan als prikkeltest worden gebruikt in de neusplooiën.

TEWL

Een verstoorde huidbarrière bij mensen met een gevoelige huid leidt tot een verhoogde trans epidermale waterverlies (TEWL). Een gezond *stratum corneum* bevat 15 tot 20 procent water. Wanneer het waterpercentage onder de 10 procent daalt, ontstaat een droge huid. Een verhoogde TEWL speelt ook bij constitutioneel eczeem een rol. Bijna alle patiënten met constitutioneel eczeem vertellen een gevoelige huid te hebben, daarom wordt gedacht dat er een verband bestaat tussen deze twee aandoeningen. Patiënten met eczeem hebben veel *Staphylococcus aureus* op de huid. Bij mensen met een gevoelige huid werd onderzocht of het

Opleidingen

Basisopleiding dermatologie voor schoonheidsspecialisten

Duur: 2 dagen of 4 avonden

- Katwoude: 4 september en 2 oktober 2017
- Dalfsen: 7 september en 12 oktober 2017
- Nieuwegein: 13 september, 11 oktober, 8 november en 6 december 2017
- Rielthoven: 21 september en 9 november 2017
- Curaçao 15 en 16 januari 2018

Vervolgopleiding dermatologie voor schoonheidsspecialisten

Duur: 2 dagen of 4 avonden

- Nieuwegein: 27 september, 1 november, 13 december 2017 en 10 januari 2018
- Rielthoven: 28 september en 23 november 2017
- Katwoude: 29 november en 13 december 2017
- Dalfsen: 9 november en 7 december 2017
- Brasschaat: 14 en 15 november 2017 (met overnachting en diner)
- Curaçao 18 en 19 januari 2018

Masterclasses dermatologie (inclusief e-learning programma) 2017:

- Specialisatie ontharingstechnieken. Elektrisch ontharen, diathermie- en blendmethode: 4 en 25 september, 6 en 13 november, 11 december 2017 en 8 januari 2018
- Acne medisch bekeken: 2 en 9 oktober, 20 november en 4 december 2017

- Acne medisch bekeken: 2 en 7 oktober, 18 november 2017 en 20 januari 2018
- Medische camouflage: 5 oktober, 2 november, 7 december 2017 en 25 januari 2018
- Signalering en preventie van huidkanker: 16 november 2017 en Curaçao 16 januari 2018
- Teledermatologie: 10 november 2017
- Behandeling van littekens: 12 oktober (theorie) en 8 november of 22 november (praktijk)
- Cosmeceuticals: 30 november 2017
- Medische communicatie en dossiervorming: 12 juni 2017 en Curaçao 17 januari 2018

Specialisaties

Huidverbeteringsmassage: Nieuwegein: 19 september, 3 en 31 oktober, 7 en 28 november 2017 en 16 januari 2018
Lymfedrainage: 5 september, 10 oktober, 14 november, 12 december 2017, 9 januari en 23 januari 2018

Aanmelden kan via www.uconsultancy.nl

Dermatologiecongres:

Dermsalon 2017, 30 oktober 2017 in het Hart van Holland te Nijkerk, aanmelden via www.dermsalon.nl

Informatie: U-Consultancy, Postbus 7060, 3430 JB Nieuwegein
Tel: 030-6044170, e-mail: info@uconsultancy.nl

microbioom (de groep van verschillende bacteriën die normaal op de huid behoren voor te komen) verstoorde was, dit bleek niet het geval.

Huidzenuwen

Een verstoring van de werkzaamheid van de huidzenuwen kan ook een oorzaak voor een gevoelige huid zijn. De huidzenuwen bestaan uit vrije zenuwuiteinden, de zogenaamde C-vezels, die pijn, jeuk en warmte kunnen geleiden. Deze zenuwvezels hebben verschillende soorten kanalen die een rol spelen bij het geleiden van pijn, jeuk en warmte. Een groep van deze kanalen wordt de "transient receptor potential" (TRP) kanalen genoemd. Vooral het TRPV1 kanaal van deze TRP-familie speelt een belangrijke rol bij de gevoelige huid. Als dit kanaal extra geprikkeld wordt, dan vertraagt dit het herstel van de huidbarrière. Bij oudere patiënten neemt het aantal TRPV1 kanalen in de huidzenuwen toe. Dit komt overeen met het feit dat bij oudere mensen het percentage mensen met een gevoelige huid ook toeneemt.

Irriterende stoffen

Potentieel irriterende stoffen moeten bij deze patiënten op de huid vermeden worden. Dit zijn fruitzuren, salicylzuur, retinoiden, ureum, natriumlaurylsulfaat, vitamine C en E, lanoline, propyleenglycol en chemische UV-filters. Na het stoppen van producten met deze ingrediënten kan het herstel van de huid 6 tot 12 maanden duren. Eenvoudige producten met zo weinig mogelijk chemische stoffen mogen wel op de huid gebruikt worden. Voorbeeld producten die in het tijdschrift *Der Hautarzt* worden genoemd zijn Toleriane Fluide, Toleriane Ultra (La Roche Posay), Sebamed creme (Sebamed), Avene creme voor de gevoelige huid. Ook voor make-up geldt dezelfde regel dat het uit zo weinig mogelijk bestanddelen moet bestaan (bijvoorbeeld Unifiance van La Roche Posay).

Mevrouw Andriesen is bij haar schoonheidsspecialist in goede handen. Zij adviseerde haar om te stoppen met alle producten tot dat de klachten zijn verdwenen. Daarnaast adviseerde de schoonheidsspecialist wanneer alle klachten waren verdwenen om de producten die mevrouw Andriesen wilde gebruiken langzaam in te voeren. Dit hield in dat per twee weken één product gebruikt mocht worden. Op deze manier zou zij er dan zelf achter kunnen komen welk product de boosdoener was. Het bleek een product van de drogerij te zijn met vitamine C en retinol als ingrediënt.

Artikelen:

- *Neuropeptide und ihre Rezeptoren als molekulare Grundlage der empfindlichen Haut.* H. Benecke et al. *Hautarzt* 2011; 62: 893-899
- *Neue Erkenntnisse zur Pathogenese der empfindlichen Haut.* E. Proksch et al. *Hautarzt* 2011 62: 900-905
- *Prinzipien der Behandlung und Schutz für empfindliche Haut.* M. Kerscher. *Hautarzt* 2011 62: 906-913
- *Sensitive skin: an overview.* E. Berardesca et al. *International Journal of Cosmetic Science* 2013; 35: 2-8
- *Sensitive skin.* L. Misery et al. *J EADV* 2016; 30 (Suppl. 1): 2-8

- *What is sensitive skin? A systematic literature review of objective measurements.* R. Richters et al. *Skin Pharmacol Physiol* 2015; 28: 75-83

Dr. A.J. Coating, dermatoloog
Spaarnze ziekenhuis, Hoofddorp
Mevr. C.M. Uppelschoten (foto), directeur U-Consultancy, Nieuwegein